

BV07.0035

HANDVEST ACTIEVE INFORMATIEPLICHT GEMEENTE LANSINGERLAND

Het college van burgemeester en wethouders, de burgemeester¹ en de gemeenteraad van de gemeente Lansingerland;

Gelet op artikel 169, tweede en derde lid en artikel 180, tweede en derde lid, Gemeentewet;

Hebben de volgende uitgangspunten voor het actief informeren van de raad door het college en de burgemeester vastgesteld:

Hoofdstuk I. Algemene uitgangspunten.

Artikel 1.

- a. Het college voorziet de raad van alle informatie die de raad voor de uitoefening van zijn taken nodig heeft.
- b. Het college informeert de raad tijdig.
- c. Het college informeert de raad op korte, bondige wijze en op hoofdlijnen en geeft daarbij aan welke achterliggende stukken bestaan en waar deze ter inzage liggen.
- d. Bij schriftelijk verstrekte inlichtingen van enige omvang wordt een oplegnotitie gevoegd waarin is opgenomen de vermelding of de informatie openbaar is of niet, wat de reden van verzending is alsmede een samenvatting.
- e. Het college verstrekt de raad de besluitenlijst van de vergaderingen van het college maximaal een week na de vergadering op een zodanige wijze, dat de besluiten voor de raad inzichtelijk zijn.
- f. Een verzoek tot toevoeging van een raadsagendapunt wordt minimaal 2 x 24 uur voor de raadsvergadering aan de raad gemeld door het college.
- g. Wanneer belangen van derden of de eigen onderhandelingspositie van de gemeente zich verzet tegen het in volle omvang verstrekken van informatie, zal het college de raad zo veel mogelijk op hoofdlijnen respectievelijke in alle vertrouwelijkheid informeren.

Artikel 2.

Het college voorziet de raad in ieder geval (vooraf, in situatie onder a) van informatie, wanneer sprake is van de volgende omstandigheden.

- a. Het betreft de uitoefening van de bevoegdheden genoemd in artikel 160, het eerste lid onder e tot en met h van de Gemeentewet:
  - e: tot privaatrechtelijke rechtshandelingen te besluiten;
  - f: te besluiten namens de gemeente, het college of de raad rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij de raad, voor zover het de raad aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist;
  - g: ten aanzien van de voorbereiding van de civiele verdediging;

¹ Waar hierna wordt gesproken over 'college' wordt hiermee tevens bedoeld op de burgemeester als eigenstandig bestuursorgaan.

- h: jaarmarkten of gewone marktdagen in te stellen, af te schaffen of te veranderen, indien de raad daarom verzoekt of wanneer de uitoefening ingrijpende gevolgen voor de gemeente kan hebben. In het laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.
- Indien de uitoefening van de bevoegdheid, bedoeld in het bovengenoemd artikel 160 eerste lid onder f, geen uitstel kan lijden, dan geeft het college de raad zo spoedig mogelijk inlichtingen over de uitoefening van deze bevoegdheid en het terzake genomen besluit.
- b. Het gaat om een politiek relevant onderwerp of situatie. Daarvan is sprake wanneer:
- het een politiek keuzevraagstuk betreft;
  - het onderwerp leeft in de samenleving;
  - de raad over het onderwerp gaat of wil gaan;
  - sprake is van inhoudelijke politieke profileringsmogelijkheden;
  - voor het onderwerp media-aandacht bestaat.
- c. Het onderwerp is complex. Daarvan is sprake als het gaat om:
- een groot aantal actoren/belanghebbenden;
  - een groot aantal raakvlakken met andere beleidsvelden.
- d. Er is sprake van een bestuurlijk risico doordat:
- het een conflict betreft met een andere overheid;
  - het mogelijk de integriteit van het bestuur kan aantasten;
  - sprake is van een conflict bij een door de gemeente gesubsidieerde maatschappelijke organisatie;
  - financiële belangen van de gemeente in het geding zijn.

Hoofdstuk II. Actieve informatieplicht en de kaderstelling door de raad

Artikel 3.

- a. Het college informeert de raad over al die beleidsmatige, procesmatige en financiële ontwikkelingen, die voor de raad van belang zijn ten behoeve van zijn kaderstellende en controlerende taak.
- b. Op basis van het door de raad vastgelegde raadsprogramma, het door het college vastgelegde collegeprogramma en de door de ambtelijke organisatie voorbereide concernplanningen wordt door het Presidium de termijnagenda opgesteld. De termijnagenda is een planningsinstrument voor de door de raad te behandelen voorstellen in de komende raadsperiode. Het college informeert de raad, bij voorkeur via de bestuursrapportages (voorjaarsnota, programmabegroting, najaarsnota en jaarrekening), over de voortgang en eventuele gewenste aanpassingen van de onderwerpen uit de termijnagenda.
- c. Kaderstelling door de raad vindt onder meer plaats bij de besluitvorming inzake de beleidscyclus. Vanwege de kaderstellende taak van de raad bij deze beleidscyclus informeert het college de raad over:
- alle relevante Europese, landelijke en provinciale ontwikkelingen, voorzover deze ontwikkelingen tot vorming van nieuwe kaders of tot wijziging van de bestaande kaders van Lansingerland kunnen leiden;

- ontwikkelingen bij of ten aanzien van maatschappelijke organisaties en projecten, waardoor de continuïteit van beleid in gevaar komt en/of waardoor in bestuurlijke of financiële zin voor de gemeente een risico ontstaat;
- de fases in de beleidscyclus, waarin de specifiek door de raad bij de raadsprogramma aangewezen 'speerpuntendossiers' zich bevinden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Lansingerland d.d. 2 januari 2007.

de griffier,

C.J. van 't Hart

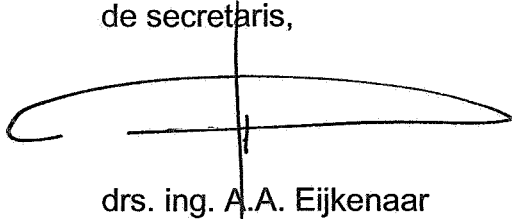
de voorzitter,

drs. H.B. Eenhoorn

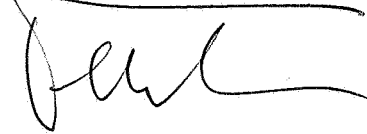
Aldus vastgesteld in de vergadering van burgemeester en wethouders op
3 januari 2007.

de secretaris,

A handwritten signature consisting of a long horizontal line with a vertical line crossing it near the center, and a small loop at the end of the horizontal line.

drs. ing. A.A. Eijkenaar

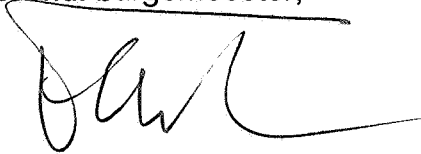
de wnd. burgemeester,

A handwritten signature in cursive script, starting with a large 'H' and ending with a long horizontal stroke.

drs. H.B. Eenhoorn

Aldus vastgesteld door de burgemeester op 3 januari 2007.

de wnd. burgemeester,

A handwritten signature in cursive script, starting with a large 'H' and ending with a long horizontal stroke.

drs. H.B. Eenhoorn

TOELICHTING OP HET HANDVEST ACTIEVE INFORMATIEPLICHT GEMEENTE LANSINGERLAND

Algemene Toelichting

Een van de onderwerpen die in het verband van de dualisering in alle gemeenten ruim aandacht krijgt, is de actieve informatieplicht. Daarmee wordt bedoeld de verplichting voor zowel het college als de burgemeester (als afzonderlijk bestuursorgaan) om eigener beweging aan de raad al dié informatie te verschaffen, die de raad nodig heeft om zijn duale taken 'kaderstelling' en 'controle' naar behoren te kunnen vervullen. Voor de wetgever is deze verplichting voor college en burgemeester zó essentieel voor het kunnen uitvoeren van de kaderstellende en de controlerende taken van de raad, dat de wetgever deze plicht ook een wettelijke verankering heeft gegeven. De artikelen 60, derde lid, 169 tweede en derde lid en 180 tweede en derde lid van de Gemeentewet (GW) zijn hiervan het bewijs.

Artikel 60 derde lid GW betreft de openbaarmaking van de besluitenlijst van het college.

Artikel 169 GW zegt dat het college alle mondelinge en schriftelijke informatie aan de raad verstrekt, die de raad nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak.

Artikel 180 GW regelt hetzelfde als artikel 169, maar dan voor de burgemeester.

De regeling is opgebouwd uit twee hoofdstukken.

In Hoofdstuk I, de artikelen 1 en 2, zijn algemene uitgangspunten opgenomen waarin wordt aangegeven de wijze waarop alsmede de omstandigheden waarin informatie moet worden aangereikt respectievelijk naar het oordeel van de raad door het college informatie verstrekt moet worden.

Hoofdstuk II is een verbijzondering van Hoofdstuk I: het plaatsen van de actieve informatieplicht in het perspectief van de kaderstellende (en controlerende) taak van de raad. Aldus is een samenstel van afspraken ontstaan tussen college en raad, die een lokale inkleuring vormen van de actieve informatieplicht die wettelijk is verankerd.

Dit Handvest heeft de vorm van een protocol. Met uitzondering van de artikelen 1 lid e en 2 lid a, is dit protocol niet rechtens afdwingbaar. De waarde van het Handvest ligt dan ook niet zozeer in de afdwingbaarheid of in de formalisering van de afspraken, maar meer nog in het feit dat met het Handvest een instrument wordt aangeboden om een pro-actieve opstelling bij college, ambtelijke organisatie en raad te bewerkstelligen.

Toelichting op het Handvest:

- 1a. Dit artikel is vrijwel de letterlijke tekst van artikel 169 lid 2. Aangezien dit artikel in wezen de basis vormt van de actieve informatieplicht, is ervoor gekozen om het Handvest met deze bepaling te beginnen.
- 1b. Daarnaast moet de informatie tijdig aangeleverd worden, dat wil zeggen zo vroeg mogelijk en op de momenten dat er voor de raad nog iets te kiezen valt. Hier wordt de relatie met de 'politieke relevantie' gelegd, zoals vermeld in artikel 2 lid b van de regeling. Er is een spanningsveld tussen de uitvoeringsbevoegdheden van het college en 'politieke afspraken' met de raad, die worden ingegeven door het informeren over (potentieel) politiek gevoelige kwesties op grond van de actieve informatieplicht. Het laatste weegt hier het zwaarst.
- 1c. Dit lid geeft aan welke behoefte er bij de raad bestaat aan informatie: niet te veel, dus bondig en op hoofdlijnen, maar altijd volledig. De ter inzage legging houdt in dat aanvullende achtergrondinformatie in de leeskamer is in te zien respectievelijk bij een ambtenaar is te verkrijgen.

- 1d. Uitgebreide documenten moeten voorzien worden van een oplegnotitie ter bevordering van de leesbaarheid. Opneming van deze bepaling is noodzakelijk uit een oogpunt van beheersbaarheid van de informatiestromen. Met de aanwezigheid van een oplegnotitie heeft het raadslid de keuze om het gehele document door te lezen dan wel (in eerste instantie) te volstaan met het lezen van de oplegnotitie. De oplegnotitie dient in ieder geval te bevatten: de aanleiding voor het document, de inhoud ervan op hoofdlijnen en de gevraagde of ingenomen bestuurlijke standpunten.
- 1e. Deze bepaling regelt dat aan de raad een afschrift wordt verstuurd van de besluitenlijst. De termijn van verzending, maximaal een week na de collegevergadering, zorgt er voor dat de raad tijdig op de hoogte is. Alleen een besluitenlijst toesturen aan de raad is evenwel niet voldoende voor het actief informeren van de raad. Belangrijke zaken dient het college ook uit zichzelf en direct aan de raad te vermelden.

Daarnaast is het college verplicht op grond van artikel 60, derde lid, van de Gemeentewet de besluitenlijst openbaar te maken door publicatie aan alle inwoners van de gemeente.

- 1f. Deze bepaling is van belang om te realiseren dat de raadsleden voldoende tijd krijgen om zich in een toegevoegd agendapunt te kunnen verdiepen. De raadsagenda zelf wordt twee weken voor de raadsvergadering door het Presidium opgesteld. De bepaling in dit lid betreft derhalve de toevoegingen. Eventuele wijzigingen kunnen nog door de raad zelf voor de vaststelling van de raadsagenda worden aangebracht. Hierbij kunnen hamerstukken als bespreekstukken worden bestempeld, evenwel bespreekstukken in hamerstukken wijzigen behoort niet tot de mogelijkheden.
- 1g. Het is zelfs mogelijk op grond van artikel 169, lid 3 van de Gemeentewet dat het college informatie op grond van strijd met het openbaar belang achterhoudt.
- 2a. Het college voorziet de raad in ieder geval vooraf van de informatie zoals genoemd in artikel 160 eerste lid onder e tot en met h van de Gemeentewet. Zoals reeds vermeld is deze informatieverstrekking hier wel rechtens afdwingbaar. Belangrijk is evenwel te realiseren dat het hier om een verzoek van de raad handelt of een situatie waarin de uitoefening ingrijpende gevolgen voor de gemeente kan hebben.
- 2b,c,d. Daar waar in artikel 1 meer in algemene zin een beschrijving wordt gegeven van de informatieplicht (kort, bondig, tijdig, volledig, samenvattend), bepaalt artikel 2 aan welk soort situaties gedacht moet worden voor het verstrekken van informatie, te weten:
- Politiek relevante situaties.
  - Complexe situaties.
  - Risicovolle situaties.
- 3a. Een verdere verbijzondering van de actieve informatieplicht van de artikelen 1 en 2, wordt in artikel 3 gegeven. De actieve informatieplicht wordt in dit artikel gerelateerd aan de kaderstellende en controlerende taak van de raad. De kaderstellende taak van de raad betreft niet alleen nieuwe kaders, maar ook wijziging van bestaande kaders.
- Tegenover de actieve informatieplicht van het college staat de informatiebehoefte aan de kant van de raad. Het is derhalve van belang dat de raad vastlegt aan welke informatiestromen en welke politiek relevante informatie hij behoefte heeft. Door in algemene zin te beschrijven aan welk type informatie de raad behoefte heeft, kan de raad mede invulling geven aan de beschrijving van de actieve informatieplicht.

- 3b. Om de kaderstellende en controlerende rol van de raad mogelijk te kunnen maken zal het college informatie moeten geven rondom de volgende thema's:

De voortgang van onderwerpen van de termijnagenda

De termijnagenda is een planningsinstrument voor de door de raad te behandelen voorstellen voor de komende raadsperiode. De termijnagenda wordt opgesteld en vastgesteld door het Presidium en heeft door zowel de wijze van vaststelling als door de planning van een voorstel voor een specifieke maand een sterk sturende functie.

De termijnagenda wordt met name samengesteld uit onderwerpen die door de raad zijn opgenomen in het raadsprogramma. Dit zijn de onderwerpen die door de raad zelf zijn aangemerkt als onderwerpen van politiek/strategisch belang en waar de raad zelf bij zowel de markering van het onderwerp als bij de verdere ontwikkeling nadrukkelijk betrokken wil zijn. In het raadsprogramma wordt tevens aangegeven welke dossiers de raad als de speerpunten van het beleid wil aanmerken.

Daarnaast zullen zich op lokaal-, regionaal-, landelijk en internationaal niveau maatschappelijke en economische ontwikkelingen voordoen, die na signalering door de raad, het college en het ambtelijke organisatie zullen leiden tot nieuwe onderwerpen die aan de termijnagenda zullen worden toegevoegd.

Planning door het Presidium

Het is aan het Presidium om ten behoeve van de inplanning van voorstellen voor de raad om op basis van de informatie vanuit de ambtelijke organisatie en op basis van de verwachtingen bij de raad een selectie te maken van die onderwerpen die binnen een bepaalde periode opgevoerd kunnen worden op de agenda van de raad. De selectie van deze onderwerpen levert de termijnagenda op, met een nadrukkelijke koppeling van een raadsvoorstel aan een specifieke maand. Op die wijze levert de selectie van onderwerpen tevens een 'harde' afspraak op omtrent het moment van opvoeren van een onderwerp op een met name te noemen raadsagenda. De termijnagenda is in die zin ook maatgevend en taakstellend voor de ambtelijke organisatie: helder wordt wanneer het voorstel moet worden opgeleverd. Op de termijnagenda zullen alle of een belangrijk deel van de beleidsdossiers voorkomen, die in de verschillende kaderstellende documenten (denk aan beleidsnotities, Jaarverslag, Burgerjaarverslag) als speerpunt van beleid zijn benoemd.

In de praktijk zal deze termijnagenda voor het eerste jaar van de raadsperiode een gedetailleerde planning per maand opgeven, terwijl voor de jaren daarna (zelfs over de raadsperiode heen) de planning meer globaal van aard zijn, dit door wijzigingen als gevolg van interne en externe factoren.

- 3c. Beleidscyclus

Voor het realiseren van breed draagvlak is het van belang dat de raad reeds in zo'n vroeg mogelijk stadium geïnformeerd wordt inzake de beleidscyclus. Denk hierbij aan het reeds in de fase van de voorbereiding van het beleid de raad informeren over de inhoud van startnotities in plaats van te wachten tot de beleidsnotitie gereed is. Dit sluit tevens aan bij de onder artikel 1 lid b genoemde tijdigheid, welke verlangt dat er voor de raad nog iets te kiezen valt respectievelijk meningen en bedenkingen kunnen worden ingebracht.

Binnen een beleidstraject zijn te onderscheiden:

- a) de probleemdefinitie of kanssignalering (startnotitie);
- b) beleidsontwikkeling/formulering (beleidsnotitie);
- c) vaststelling beleid via besluitvorming;
- d) uitvoering beleid;
- e) evaluatie.

Met behulp van deze faseaanduiding kan het raadslid naar verwachting een betere inschatting maken of interventie vanuit de raad opportuun is.

De informatie die door de raad specifiek gewenst wordt heeft deels betrekking op een aantal grote projecten die een doorloop van jaren kennen. Voor de raad is het van belang te weten in welke fase van de beleidscyclus de onderscheiden projecten zich bevinden.

Kaderstellende taak

Vanwege de kaderstellende taak van de raad bij de beleidscyclus informeert het college de raad over:

- Ontwikkelingen op Europees, landelijk en provinciaal niveau, die van invloed kunnen zijn op de bestaande gemeentelijke kaders. Met name op Europees niveau is de afgelopen jaren een grote toename van regelgeving te zien op vrijwel alle beleidsterreinen, die nadrukkelijke invloed hebben op de regelgeving van onze Nederlandse rijksoverheid en direct of indirect kaderstellend zijn of die de bestaande kaders in de gemeenten beïnvloeden. Ook landelijke ontwikkelingen (met inbegrip van regelgeving) hebben veelvuldig effect op de gemeentelijke beleidsruimte. Vanwege de verantwoordelijkheid van de raad voor de eigen kaderstelling is het gewenst, dat het college de raad zo goed mogelijk op de hoogte stelt van die ontwikkelingen en de mogelijke effecten voor Lansingerland.
- In het verband van de begroting wordt door het college ook een risicoparagraaf opgesteld. In die risicoparagraaf zal naast de aandacht voor de meer traditionele onderdelen (grondgebonden zaken, Gemeentefonds) ook aandacht moeten zijn voor een nieuwe groep risico's : de maatschappelijke organisaties die van de gemeente subsidie ontvangen (denk aan eventuele claims van verbonden partijen als DCMR, Stadsregio, of kinderopvang, sociaal-culturele instellingen, lokale radio-TV) die door teruglopende inkomsten of managementperikelen bestuurlijk en/of financieel in de problemen kunnen raken. Vanwege de door die organisaties in te vullen maatschappelijke taken ligt al snel het verzoek bij de gemeente op tafel om in bestuurlijke of financiële zin bij te springen. Het is gewenst wanneer de raad op het moment van politieke sturing de beschikking heeft over relevante informatie over mogelijke risico's in bestuurlijk of financiële zin.
- Ontwikkelingen inzake een aantal vitale projecten die voor de verdere ontwikkeling van Lansingerland van groot belang zijn. Te denken is aan grote VINEX-projecten en culturele projecten die al geruime tijd op de rol staan. Het spreekt voor zich dat het college de raad over met name deze speerpuntprojecten actief informeert.